

LESZEK ZUGAJ

MATERIAŁY DO DZIEJÓW GMINY ROPA

LUBLIN 2024

OKRES DO 1919 ROKU

Obszar współczesnej gminy **Ropa** w przeszłości należał do **Rzeczypospolitej Obojga Narodów**. W tamtym okresie funkcjonował ustrój gromadzki. Istniały zatem tak zwane gromady – wspólnoty wiejskie obejmujące mieszkańców jednej wsi. Na czele gromady stał wójt, wybierany przed pana spośród kandydatów przedstawionych przez gromadę. Sprawował władzę przez 3 lata. Pan wsi mógł go jednak w każdej chwili odwołać.

Już w tamtym okresie na terenie współczesnej gminy zaczęły kształtować się wspólnoty wiejskie, które przetrwały do czasów nam współczesnych.

W okresie **zaborów** ten obszar przynależał do państwa austriackiego. Wyżej opisane wspólnoty funkcjonowały nadal. Dopiero wielkie reformy z lat 60. XIX wieku spowodowały wyodrębnienie się samorządu wiejskiego.

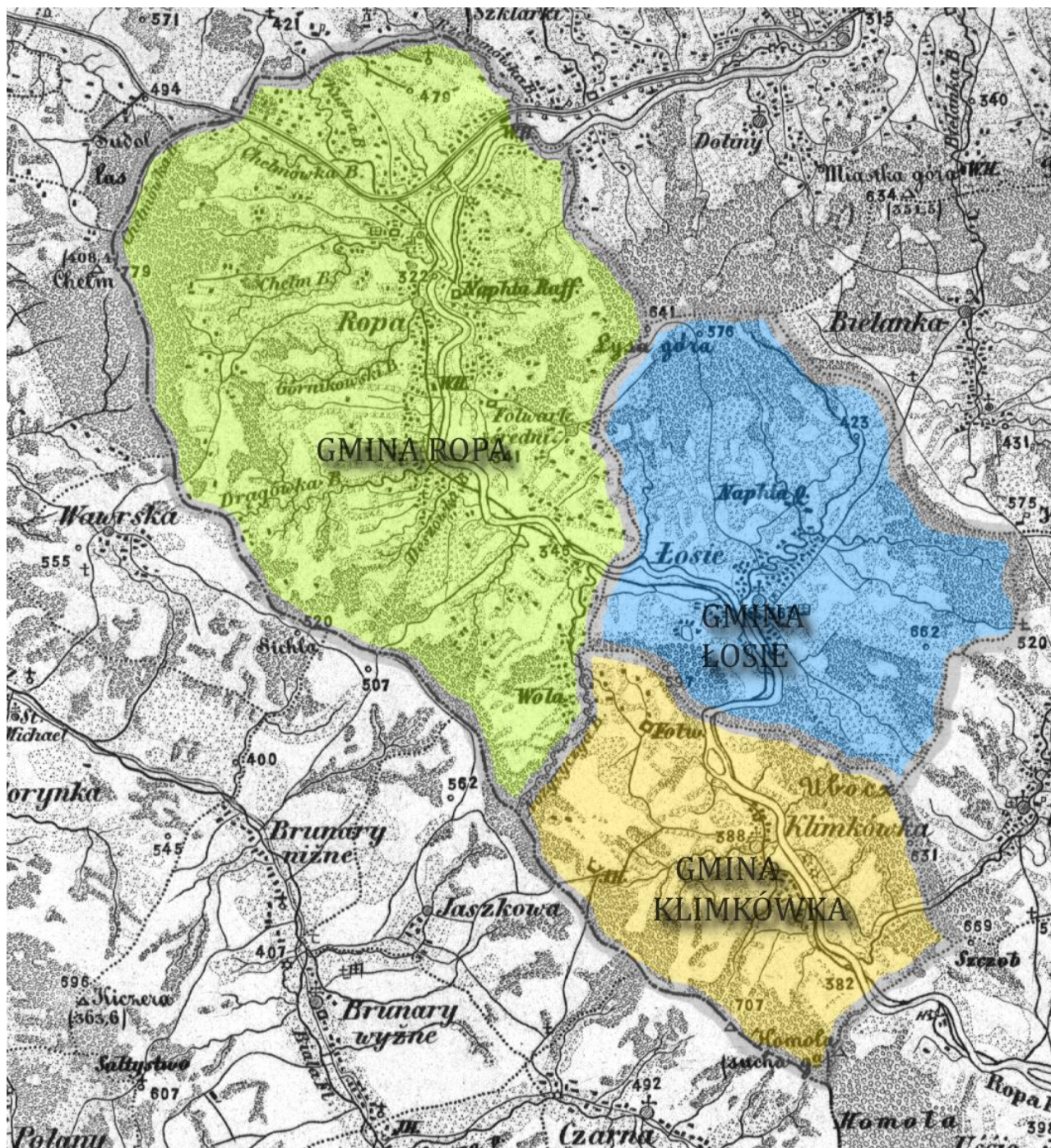
W Galicji obowiązywała ustawa gminna z 1866 roku, która odnosiła się zarówno do miast, miasteczek, jak i wsi. Za osobną gminę administracyjną uznano każdą osadę (wieś, miasto, miasteczko), która w chwili wejścia w życie ustawy posiadała własny zarząd gminny, czyli burmistrza lub wójta. Obok gmin równorzędną kategorię stanowiły obszary dworskie (dwory). Była to pozostałość jeszcze feudalnych czasów.

Na czele obszaru dworskiego (gminy dworskiej) stał właściciel ziemski sprawując tam niepodzielną władzę.

Funkcjonowały także gminy samorządowe. Z reguły każda wieś stanowiła oddzielną gminę „jednowioskową”. Czasem w jej skład wchodziły mniejsze, okoliczne miejscowości (przysiółki). Gmin tych nie należało tworzyć administracyjnie, gdyż w większości istniały one od niepamiętnych czasów.

Na czele gminy stała rada gminna, licząca od 8 do 36 członków. Organem wykonawczym samorządu gminnego była *zwierzchność gminna*, którą stanowili wójt i asesorowie, czyli przysiężni (przynajmniej dwóch). Rada ustanawiała też urzędników gminnych (*ilu potrzebuje i uzna za stosowne*). Najważniejszym urzędnikiem był wójt. Jego wynagrodzeniem było zwolnienie go z niektórych obowiązków i opłat gminnych¹.

¹ Pazdro Zbigniew, *Przemiany ustrojowe samorządu terytorialnego na obszarze byłej Galicji (1918-1939)*, Lwów 1939, passim.

Podział współczesnej gminy Ropa nad gminy jednostkowe na austriackiej mapie z 1890 roku (obszary dworskie na mapie występują wraz z gminami samorządowymi) – opracowanie Leszek Zugaj

LATA 1919-1954

W wolnej Polsce początkowo nie zmieniano ustroju lokalnego. Państwo miało wiele różnych problemów. Dodatkowo różne dzielnice kraju posiadały odmienne ustroje lokalne. Przez wiele lat trwały dyskusje nad przyszłym, jednolitym ustrojem samorządu.

26 lipca 1919 roku Sejm Ustawodawczy uchwalił odpowiednią ustawę, dostosowującą ustrój galicyjskich gmin do systemu prawnego II RP. Sejm Ustawodawczy tego samego dnia przeprowadził faktyczne połączenie obszarów dworskich z sąsiednimi gminami; uchwalono ustawę „o połączeniu obszarów dworskich z gminami”.

Dopiero w 1933 roku zdecydowano, że wiodącym ustrojem funkcjonowania samorządu lokalnego będzie model rosyjski – gminy zbiorowe, w przeciwieństwie do modelu niemieckiego – gmin jednostkowych².

Według nowej ustawy gminnej z 23 marca 1933 roku wprowadzono większe terytorialnie gminy – w dawnej Galicji złożone z kilku lub kilkunastu dawnych gmin jednostkowych. Dawne gminy stawały się z reguły gromadami (sołectwami) posiadającymi uprawnienia samorządowe. Podział na gromady ogłaszany był w Dzienniku Urzędowym Województwa.

Naczelnym organem uchwałodawczym gminy stawała się rada gminy, wybierana przez kolegium złożone z delegatów rad gromadzkich, sołtysów i podsołtysów wszystkich gromad. W nowym ustroju gminnym – zarządy gminy. W skład zarządu wchodził wójt, jego zastępca oraz dwóch lub trzech ławników. To właśnie zarząd gminy na co dzień sprawował władzę w gminie. Zarząd gminy przygotowywał projekt budżetu, regulaminy, instrukcje urzędu, decydował o wydatkach. Kadencja członków zarządu wynosiła 5 lat. Wójta oraz członków zarządu wybierała rada gminy w głosowaniu tajnym.

W poszczególnych gromadach funkcjonowało natomiast zebranie gromadzkie. Zebranie gromadzkie zbierało się pod przewodnictwem sołtysa lub jego zastępcy (podsołtysa). Podejmowało uchwały dotyczące danej gromady, wybierało sołtysa i jego zastępcę na 3-letnie kadencje. Zebranie gromadzkie wybierało radnych gromadzkich w liczbie od 12 do 30.

² Dz. U. z 1933 r. Nr 35, poz. 294.

**Na terenie współczesnej gminy Ropa w 1934 roku powołano
zbiorową gminę o tej samej nazwie.**

1232

Dziennik Ustaw. Poz. 592.

Nr. 68.

592.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH**

z dnia 21 lipca 1934 r.

**o podziale powiatu gorlickiego w województwie kra-
kowskim na gminy wiejskie.**

Na podstawie art. 103 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zarządzam co następuje:

§ 1. W powiecie gorlickim, województwie krakowskim tworzy się następujące gminy wiejskie:

1) gminę Biecz z siedzibą w mieście Bieczu; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychcza-

sowe gminy wiejskie: Binarowa, Bugaj, Głęboka, Grudna Kępska, Klęczany, Korczyna, Kwiatonowice, Libusza, Raclawice, Rozembark, Strzeszyn;

2) gminę Rzepiennik Strzyżewski z siedzibą w Rzepienniku Strzyżewskim; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Kołkówka, Olszyny, Rzepiennik Biskupi, Rzepiennik Marciszewski, Rzepiennik Suchy, Rzepiennik Strzyżewski, Sietnica, Turza;

3) gminę Bobowa z siedzibą w Bobowej; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Berdechów ad Bobowa, Berdechów ad Bugaj, Bobowa, Brzana Dolna, Brzana Górna, Jankowa, Lipniczka, Polna, Sędziszowa, Siedliska, Stróże Niżne, Stróże Wyżne, Stróżna, Wilczyńska, Wyskitne;

4) gminę Łuzna z siedzibą w Łuznej; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gmi-

Nr. 68.

Dziennik Ustaw. Poz. 592 i 593.

1233

ny wiejskie: Biesna, Bieśnik, Łuzna, Moszczenica, Mszanka, Staszkówka, Szalowa, Wola Łużańska;

5) gminę Glinik Marjampolski z siedzibą w Gliniku Marjampolskim; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Bystra, Glinik Marjampolski, Kobylanka, Ropica Polska, Sokół, Stróżówka, Zagórzany;

6) gminę Lipinki z siedzibą w Lipinkach; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Bednarka, Kryg, Lipinki, Pa-gorzyna, Rozdziele, Wapienne, Wójtowa;

7) gminę Ropa z siedzibą w Ropie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychczasowe gminy wiejskie: Bielanka, Gródek, Łosie, Ropa, Szymbark;

8) gminę Sękowa z siedzibą w Sękowej; w skład tej gminy wchodzi następujące dotychcza-sowe gminy wiejskie: Bartne, Bodaki, Dominikowi-ce, Małastów, Męcina Mała, Męcina Wielka, Pętna, Przegonina, Pstrążne, Ropica Ruska, Rychwałd, Sę-kowa, Siary;

9) gminę Gładyszów z siedzibą w Gładyszow-
wie; w skład tej gminy wchodzi następujące dotych-
czasowe gminy wiejskie: Banica, Czarne, Długie,
Gładyszów, Jasionka, Konieczna, Krywa, Lipna,
Ług, Nieznajowa, Radocyna, Regietów Niżny, Regie-
tów Wyżny, Smerekowiec, Wirchne, Wołowiec,
Zdynia;

10) gminę Uście Ruskie z siedzibą w Uściu Ru-
skim; w skład tej gminy wchodzi następujące do-
tychczasowe gminy wiejskie: Blechnarka, Hańczowa,
Klimkówka, Kunkowa, Kwiaton, Leszczyny, Nowi-
ca, Przysłup, Ropki, Skwirtne, Uście Ruskie, Wy-
sowa;

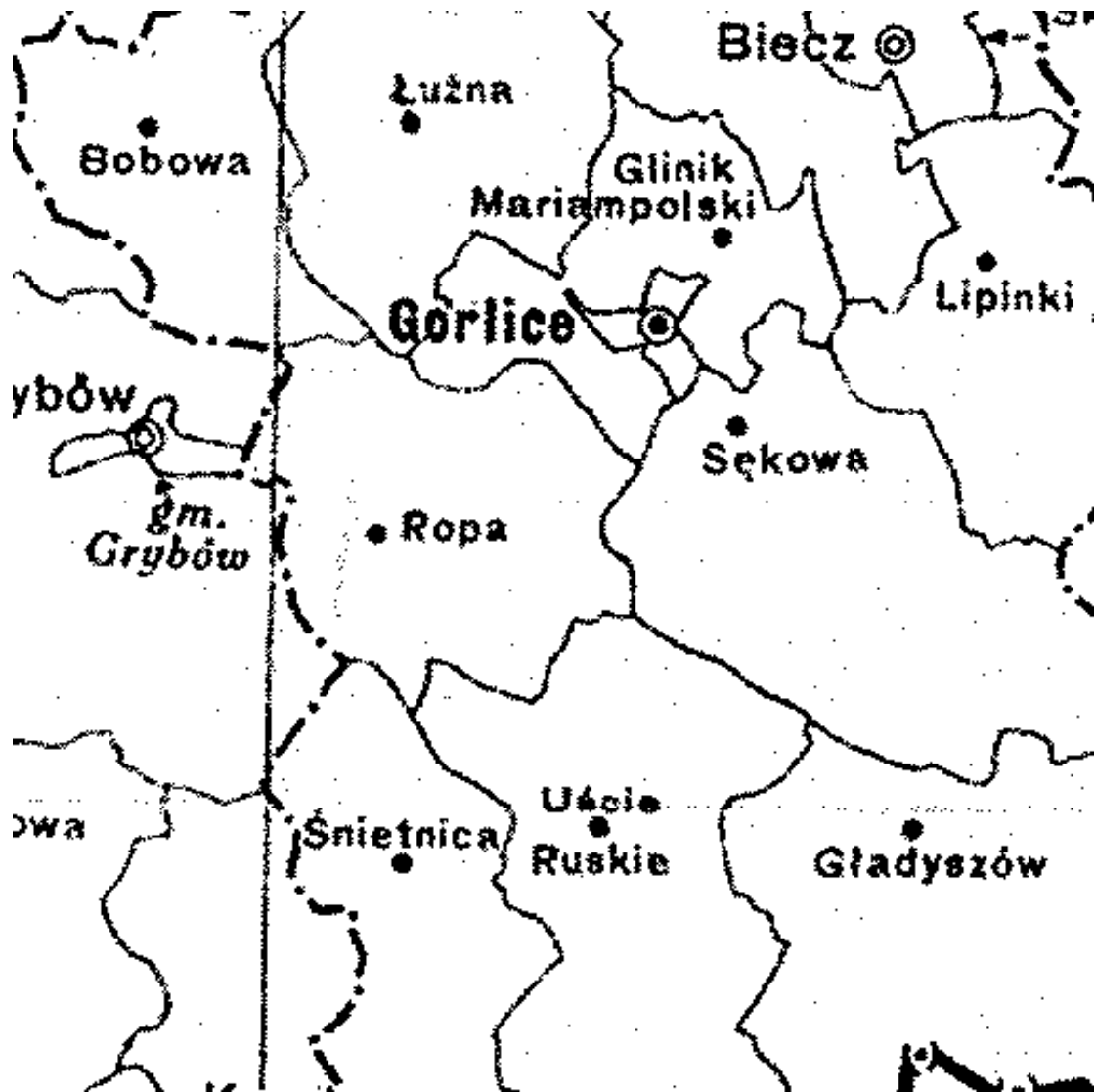
11) gminę Śnietnica z siedzibą w Śnietnicy;
w skład tej gminy wchodzi następujące dotychcza-
sowe gminy wiejskie: Banica koło Łęku, Bieliczna,
Brunary Niżne, Brunary Wyżne, Czarna, Czertyżne,
Izby, Jaskłowa, Śnietnica, Stawisza.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w ży-
cie z dniem 1 sierpnia 1934 roku.

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

Akt powołania gminy Ropa (Dz. U. z 1934 r. Nr 68, poz. 592)

Fragment mapy administracyjnej z 1938 roku

Nową gminę należało jeszcze podzielić na gromady (sołectwa). Podział przeprowadził wojewoda krakowski³.

7) gmina Ropa dzieli się na 5 gromad,
a mianowicie:

- a) Bielanka obejmująca obszar b. gminy Bielanka,
- b) Gródek obejmująca obszar b. gminy Gródek,
- c) Łosie obejmująca obszar b. gminy Łosie,
- d) Ropa obejmująca obszar b. gminy Ropa,
- e) Szymbark obejmująca obszar b. gminy Szymbark,

Krakowski Dziennik Wojewódzki 1934 nr 190 poz. 138

³ Krakowski Dziennik Wojewódzki z 1934 Nr 19, poz. 135.

Gmina Ropa w 1938 roku – opracowanie własne

LATA 1945-1950

W okresie powojennym formalnie powrócono do przedwojennych rozwiązań dotyczących samorządu lokalnego, jednak zmieniono wiele przepisów szczegółowych, co w efekcie ograniczyło uprawnienia samorządowe.

Nadal funkcjonowały zarządy gminy na czele z wójtem. Jednak w miejsce rad gmin wprowadzono, wzorem ZSRR, rady narodowe. Rady narodowe stanowiły *uspołecznioną formę sprawowania administracji*. Zostały włączone w skład systemu samorządowego. Ostateczny kształt organizacji samorządu lokalnego został określony na mocy dekretu z 23 listopada 1944 roku⁴.

Gminne rady narodowe składały się z nie mniej niż 16 i nie więcej niż 36 radnych, *reprezentujących w miarę możliwości ludność poszczególnych wsi*. W efekcie byli to delegacji partii komunistycznej.

Organami rad narodowych były prezydia rad narodowych złożone z przewodniczącego, zastępcy i kilku członków. To właśnie prezydia rad narodowych z czasem zaczęły przejmować funkcje wykonawcze zarządów gmin i wójtów.

Organem pomocniczym zarządu gminy pozostawał sekretarz gminy, który jako jedyny musiał mieć odpowiednie kwalifikacje. Kierował on pracami urzędników gminnych. W urzędzie gminy zatrudniano kilku pracowników.

Jednostkami pomocniczymi gminy były gromady (główna wieś, mniejsze wsie, przysiółki), odpowiedniki współczesnych sołectw, na czele z sołtysem wybieranym przez społeczność gromadzką. Przed wojną funkcjonował także samorząd gromadzki wyrażający się w postaci zebrań gromadzkich. Po 1945 roku rola zebrania gromadzkiego została ograniczona, sołtys zaś stał się wykonawcą zarządzeń władz gminnych.

⁴ Dz. U. z 1944 r. Nr 5, poz. 22.

Miasta Gminy wiejskie	Ludność					
	ogół- łem	męż- czy- źni	ko- biety	w wieku lat		
				poni- żej 18	18-59	60 i wię- cej

Pow. Gorlice — *County Gorlice*

M i a s t a						
Biecz	3745	1695	2050	1318	2076	351
Gorlice	6100	2565	3535	1857	3705	538
G m i n y w i e j s k i e						
Biecz	11100	5278	5822	4567	5698	835
Bobowa	10265	4794	5471	4395	5077	793
Glinik Mariampolski	10997	5172	5825	4412	5821	764
Gładyszów	4497	2186	2311	1843	2231	423
Lipinki	6091	2976	3115	2358	3280	453
Luźna	12075	5535	6540	5060	6129	886
Ropa	7881	3879	4002	3402	3895	584
Rzepiennik Strzyżew- ski	10285	5027	5258	4352	5124	809
Sękowa	6636	3243	3393	2632	3491	513
Śnietnica	3415	1700	1715	1539	1649	227
Uście Ruskie	3498	1719	1779	1355	1862	281

Dane ze spisu powszechnego z 1946 roku

Na mocy ustawy z 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej⁵ **zniesiono wszelki samorząd terytorialny**. Wszystkie kompetencje przejęły gminne rady narodowe i prezydia.

Etatowymi pracownikami gminy stali się przewodniczący i sekretarz prezydium. Te osoby kierowały działalnością urzędu gminy, zwanego odtąd „prezydium gminy”. Prezydium gminy (urząd gminy) podzielono na referaty. Na czele poszczególnych gromad, tak jak poprzednio, stał sołtys.

Państwowa gmina Ropa funkcjonowała do 1954 roku.

⁵ Dz. U. z 1950 r. Nr 14, poz. 130.

LATA 1954-1972

W 1954 roku rozpoczęto tworzenie nowych, mniejszych jednostek administracyjnych, które miały współgrać z planowaną kolektywizacją polskiej wsi. Zwano je gromadami – w nawiązaniu do polskiej tradycji administracyjnej. Jedna gromada miała odpowiadać granicom przyszłego, spółdzielczego, kolektywnego gospodarstwa rolnego.

Oficjalnym celem reformy miało być *włączenie coraz szerszych rzesz pracujących chłopów do udziału w rządzeniu Państwem, rozwijanie ich twórczej inicjatywy i aktywności dla pomnażania dobrobytu i kultury wsi*⁶.

25 września 1954 roku weszła w życie ustawa o reformie podziału administracyjnego⁷. W miejsce dotychczasowych gmin powstały nowe gromady położone na terenie jednej lub sąsiadujących ze sobą dawnych gmin. Nowe granice były w dużej mierze zupełnie sztuczne, protesty ludności nie były brane pod uwagę.

Naczelnym organem gromad były gromadzkie rady narodowe wybierane w sterowanych wyborach powszechnych. Pierwsze dwie kadencje rad narodowych były trzyletnie (1955-1958, 1958-1961). Od 1961 roku kadencje rad narodowych były czteroletnie. Wybory miały miejsce w latach 1961, 1965 i 1969⁸.

Początkowo gromadzkie rady narodowe (GRN) miały bardzo wąskie kompetencje. W praktyce zostały sprowadzone głównie do realizacji zarządzeń władz powiatowych. Prezydium powiatowej rady narodowej sprawowało szczegółową kontrolę nad działalnością władz gromadzkich.

Od lutego 1958 roku weszła w życie nowa ustawa o radach narodowych, dająca im większe uprawnienia⁹. Rozpoczęto także proces komasacji gromad w większe jednostki, większość z nich była bowiem zupełnie nieefektywna.

Aparatem wykonawczym i zarządzającym rady było prezydium, opiniodawczym i kontrolnym – komisje rady. Organami pomocniczymi

⁶ Wstęp do ustawy z 25 września 1954 roku o reformie podziału administracji wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych, Dz. U. z 1954 r. Nr 43, poz. 191.

⁷ Dz. U. z 1954 r. Nr 43, poz. 191.

⁸ Daty wyborów: 5 grudnia 1954 r., 2 lutego 1958 r., 16 kwietnia 1961 r., 30 maja 1965 r., 1 czerwca 1969 r.

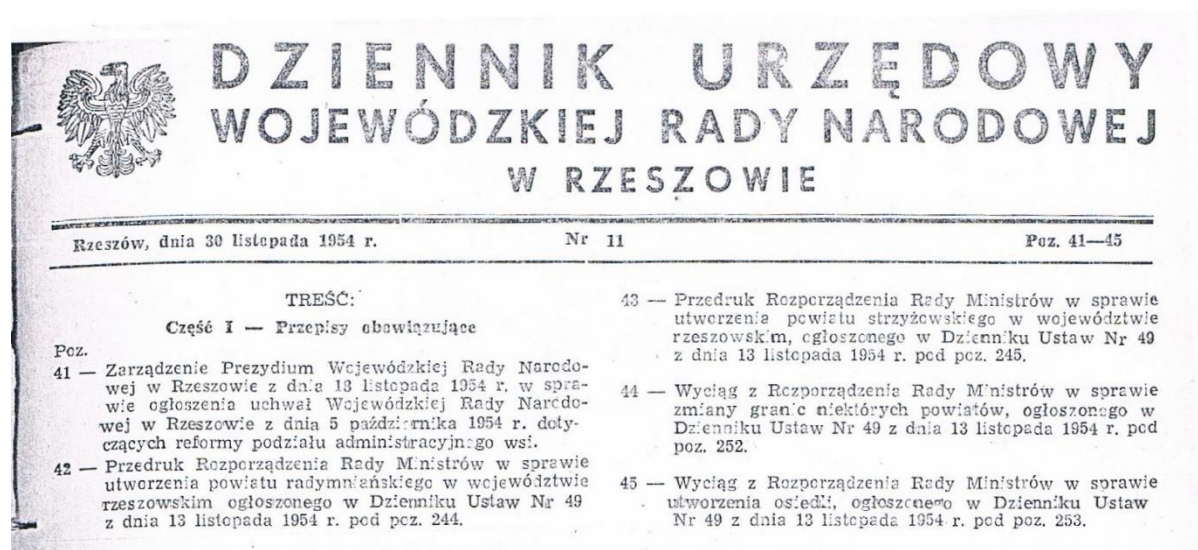
⁹ Dz. U. z 1958 r. Nr 5, poz. 16 (tekst ujednolicony Dz. U. z 1975 r. Nr 26, poz. 139).

gromadzkich rad byli sołtysi i zebrania wiejskie. Prezydium (przewodniczący oraz 4-5 członków), jako organ wykonawczo-zarządzający rady, reprezentowało radę na zewnątrz i organizowało jej pracę.

W poszczególnych wsiach (w końcu lat 60. XX wieku zaczęto je nazywać sołectwami) urzędowali sołtysi wybierani przez zebranie wiejskie.

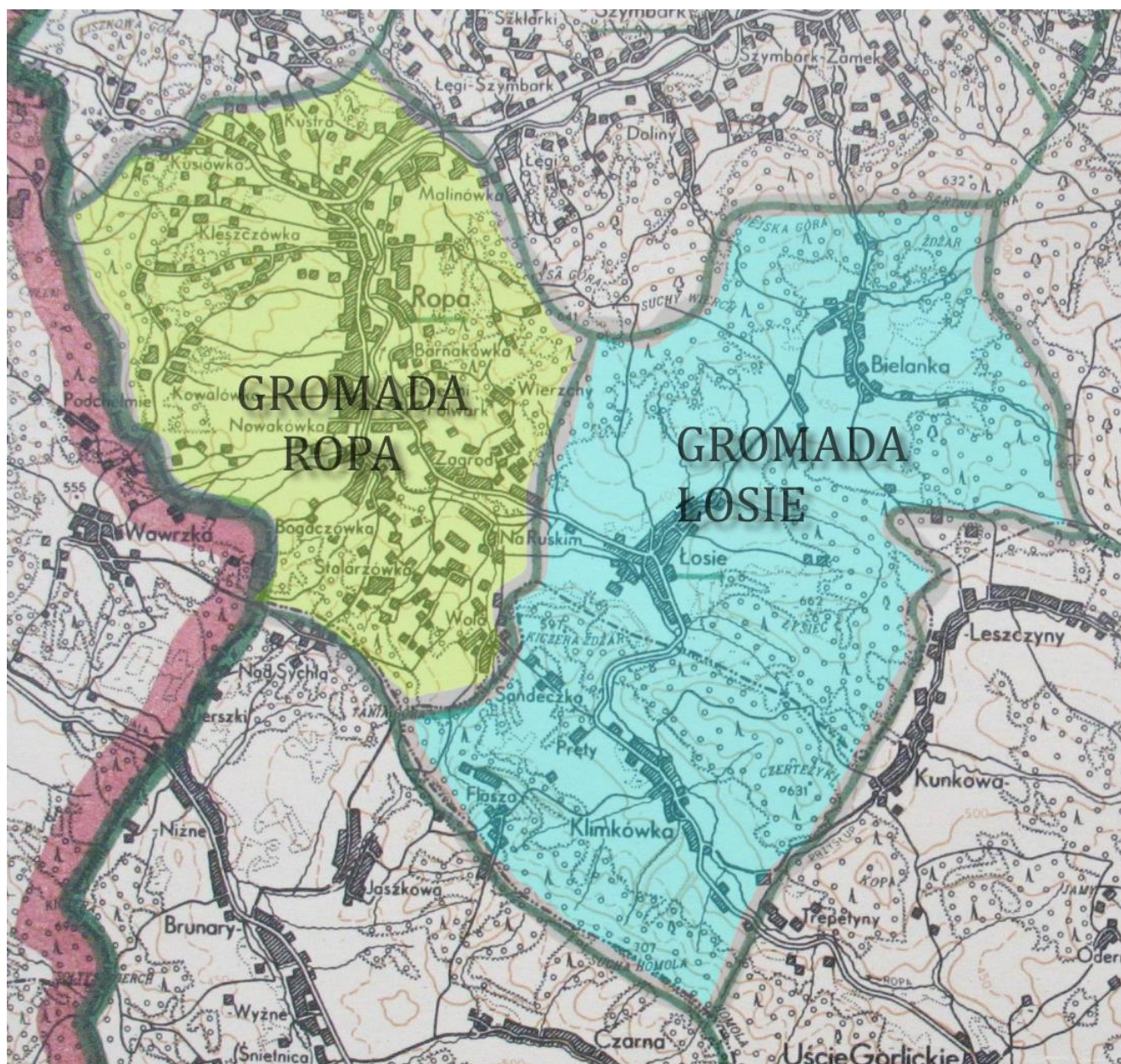
Na terenie współczesnej gminy działały gromady:

Nazwa gromady	Okres funkcjonowania
Gromada Ropa	1954-1972
Gromada Łosie	1954-1959 ¹⁰

Nagłówek aktu powołania gromad

¹⁰ Obszar gromady podzielono między gromady Ropa i Uście Gorlickie.

Podział na gromady w 1956 roku – opracowanie własne autora

43. gromadę Zagorzycę z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Zagorzycach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Zagorzycę z gminy Sędziszów i gromada Szkodna z gminy Wielopole Skrzyńskie,

44. gromadę Zassów z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Zassowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Zassów i Mokre z gminy Żyraków oraz część obszaru dotychczasowej gromady Róża stanowiąca przysiółek Międzyzlesie z gminy Czarna ad Tarnów.

Granica gromady Zassów na odcinku włączonego przysiółka „Międzyzlesie” pobiegnie z północnego wschodu w kierunku południowo-zachodnim pgr. 3634 (droga), następnie skreca w kierunku wschodnim pgr. 1320/27, 1320/29, 1320/28, 1320/1 — następnie biegnie w kierunku północno-wschodnim pgr. 3633/1 (droga) i łączy się z granicą gromady Zassów,

45. gromadę Żyraków z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Żyrakowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Żyraków, Wola Żyrakowska, Góra Motyczna, część obszaru dotychczasowej gromady Straszęcin stanowiąca przysiółek Zawierzbie oraz część gromady Stawierz położona po lewej stronie Wisłoki z gminy Dębica.

Granica gromady Żyraków na odcinku włączonego przysiółka Zawierzbie pobiegnie z kierunku południowo-wschodniego w kierunku północno-zachodnim pgr. 986, 854/2, 969 (szosa) — następnie skreca w kierunku północno-wschodnim pgr. 970/2, (droga) i łączy się z granicą gromady Żyraków. Po włączeniu części gromady Kandyżerz (Pustynia) — pobiegnie lewym brzegiem rzeki Wisłoki, a następnie biegnie korytem rzeki Wisłoki z kierunku południowo-zachodniego w kierunku północno-wschodnim pgr. 1626/1, 1627, 1628.

Sekretarz Sesji: Przewodniczący Sesji:
Ledniowski Władysław Pacosz Piotr

UCHWAŁA Nr 20/54

Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie

z dnia 5 października 1954 r.

w sprawie podziału na gromady powiatu gorlickiego

Na podstawie art. 3, ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr. 43, poz. 191), Wojewódzka Rada Narodowa w Rzeszowie uchwala co następuje:

W powiecie gorlickim, województwie rzeszowskim tworzy się następujące gromady:

1. gromadę Binarowa z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Binarowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowej gromady Binarowa z gminy Biecz,
2. gromadę Bobowa z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Bobowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bobowa, Brzana i Stróżna z gminy Bobowa,
3. gromadę Bystra z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Bystrej; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowej gromady Bystra z gminy Glinik Mariampolski,
4. gromadę Dominikowice z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Dominikowicach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowej gromady Dominikowice z gminy Sękowa,
5. gromadę Gładyszów z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Gładyszowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Czarne, Krzywa, Gładyszów, Konieczna, Zdynia, Nieznajowa, Radocyna, Regetów, Smerekowice i Wołowice z gminy Gładyszów,

6. gromadę Grudna Kępska z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Grudnej Kępskiej; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Grudna Kępska i Głębocka z gminy Biecz,

7. gromadę Gródek z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Gródku; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowej gromady Gródek z gminy Ropa,

8. gromadę Gorlice z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Gorlicach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Ropica Dolna, Sokół i Stróżówka z gminy Glinik Mariampolski,

9. gromadę Jankowa z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Jankowej; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Jankowa i Włeczyska z gminy Bobowa,

10. gromadę Kobylanka z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kobylance; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowej gromady Kobylanka z gminy Glinik Mariampolski,

11. gromadę Kryg z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Krygu; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kryg, Rozdziele i Wapienne z gminy Lipinki,

12. gromadę Lipinki z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Lipinkach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bednarka, Lipinki, Pagorzyna i Wójtowa z gminy Lipinki,

13. gromadę Libusza z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Libuszy; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Libusza i Korczyna z gminy Biecz,

14. gromadę Łosie z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Łosiu; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bielanka i Łosie z gminy Ropa oraz Klimkówka z gminy Uście Gorlickie,

15. gromadę Łużna z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Łużnej; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszar dotychczasowej gromady Łużna z gminy Łużna,

16. gromadę Moszczanica z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Moszczanicy; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowej gromady Moszczanica z gminy Łużna,

17. gromadę Olszyny z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Olszynach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowej gromady Olszyny z gminy Rzepiennik Strzyżewski,

18. gromadę Ropa z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Ropie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowej gromady Ropa z gminy Ropa,

19. gromadę Ropica Górna z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Ropicy Górnej; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bartne, Bodaki, Małastów i Ropica Górna z gminy Sękowa,

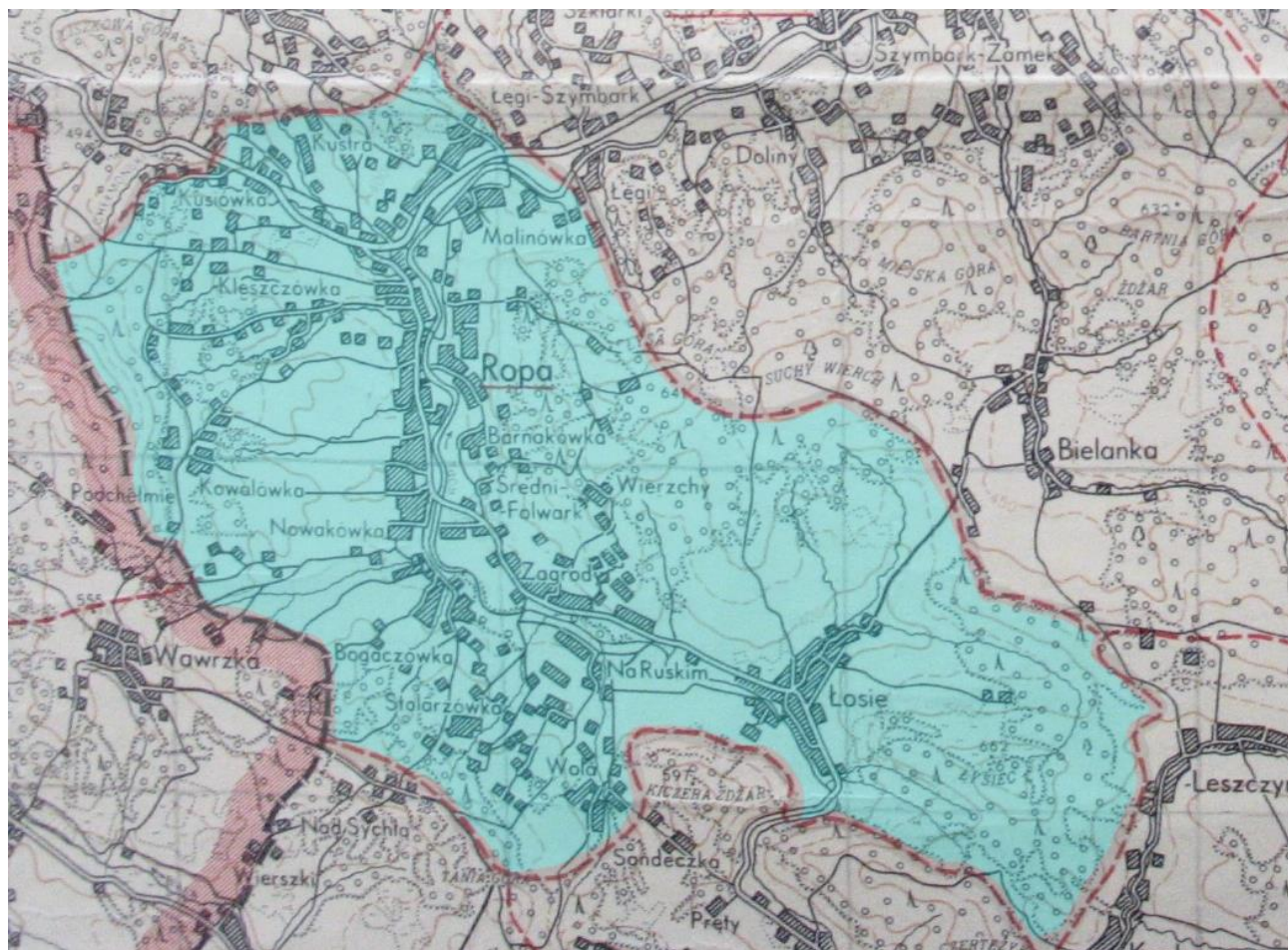
20. gromadę Różnowice z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Różnowicach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bugaj, Różnowice, Raclawice z gminy Biecz oraz gromada Sińca z gminy Rzepiennik Strzyżewski,

21. gromadę Rzepiennik Strzyżewski z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Rzepienniku Strzyżewskim; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Rzepiennik Strzyżewski, Rzepiennik Biskupi i Rzepiennik Suchy z gminy Rzepiennik Strzyżewski,

22. gromadę Siarę z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Siarach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Owczary i Siary z gminy Sękowa,

23. gromadę Siedliska z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Siedliskach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Siedliska i Sędziszowa z gminy Bobowa oraz gromada Biesna z gminy Łużna,

Akt powołania gromadzkich rad narodowych (Dz. Urz. WRN Rzeszów, Nr 11 poz. 41)

Gromada Ropa w 1960 roku

LATA 1973-1990

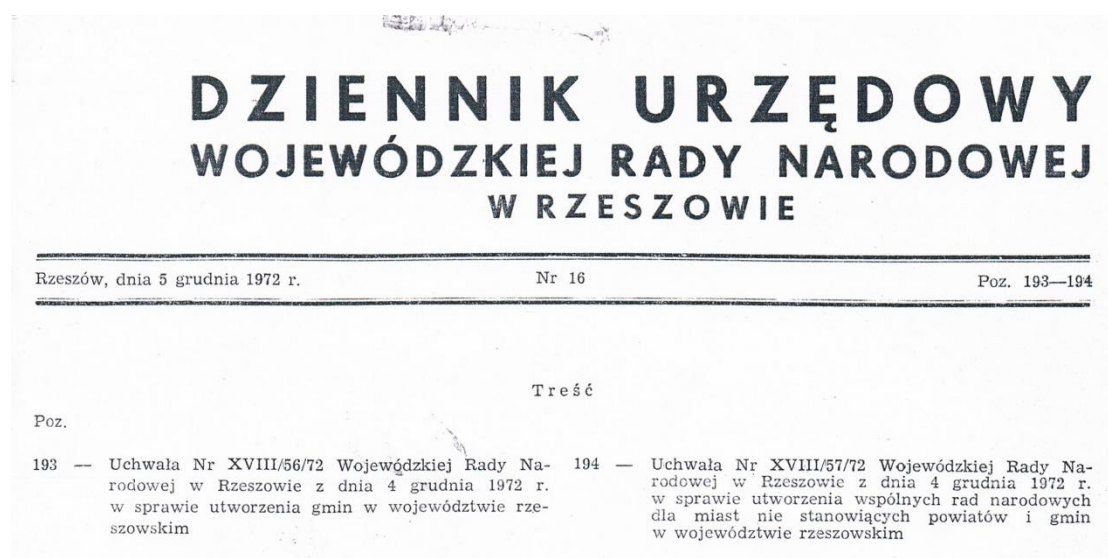
Od 1973 roku weszła w życie nowa ustawa o radach narodowych. Na czele władz lokalnych stała gminna rada narodowa – organ uchwałodawczy.

Ustawa o powołaniu gmin i rad narodowych wprowadziła dość rewolucyjne, jak na PRL, zmiany. Przede wszystkim ustalono wyraźny podział między funkcjami stanowiącymi i wykonawczymi (do tej pory scalały je prezydium rad narodowych). Organami uchwałodawczymi stały się gminne rady narodowe liczące kilkadziesiąt osób.

Po zniesieniu stanu wojennego w roku 1983 władze postanowiły stworzyć pozory zmiany, aby spacyfikować nie najlepsze nastroje. Nowa ustawa z 20 lipca 1983 roku *o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego*¹¹ dała radom narodowym możliwość samodzielnego wyboru naczelnika gminy spośród uzgodnionych kandydatów, jednak powoływał go i odwoływał wojewoda¹².

Rady narodowe zostały zlikwidowane na początku 1990 roku, na mocy obecnej ustawy o samorządzie gminnym.

W 1973 roku na nowo powołano gminy zbiorowe. Wtedy to powstała ponownie gmina Ropa.

Nagłówek aktu powołania gmin wiejskich w województwie rzeszowskim

¹¹ Dz. U. z 1983 r. Nr 41, poz. 185.

¹² Tamże.

- sołectw: Binarowa, Bugaj, Głęboka, Grudna Kępska, Korczyna, Libusza, Racławice, Różnowice, Sińnica, Strzeszyn,
2. gminę Bobowa z siedzibą gminnej rady narodowej w Bobowej, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bobowa, Brzana, Jankowa, Sędziszowa, Siedliska, Stróżna, Wilczyńska,
 3. gminę Gładyszów z siedzibą gminnej rady narodowej w Gładyszowie, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Gładyszów, Krzywa (Krzywa, Czarne, Nieznajowa, Radocyna i Wołowice), Regietów, Smerekowice, Zdunya (Zdunya i Konieczna),
 4. gminę Gorlice z siedzibą gminnej rady narodowej w Gorlicach, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bystra, Dominikowice, Kłęczany, Kobylanka, Kwiatonowice, Ropica Dolna, Sokół, Stróżówka, Szymbark, Zagórzany,
 5. gminę Lipinki z siedzibą gminnej rady narodowej w Lipinkach, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bednarka, Kryg, Lipinki, Pogorzyna, Rozdziele, Wojtowa,
 6. gminę Łużna z siedzibą gminnej rady narodowej w Łużnej, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Biesna, Łużna, Mszanka, Szałowa, Wola Łużańska,
 7. gminę Moszczenica z siedzibą gminnej rady narodowej w Moszczenicy, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Moszczenica, Staszówka,
 8. gminę Ropa z siedzibą gminnej rady narodowej w Ropie, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Banica, Bielanka, Brunary, Czarna, Gródek, Izby, Łosie, Ropa, Stawisza, Śmietnica,
 9. gminę Rzepiennik Strzyżewski z siedzibą gminnej rady narodowej w Rzepienniku Strzyżewskim, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Olszyn, Rzepiennik Biskupi, Rzepiennik Strzyżewski, Rzepiennik Suchy, Turza,
 10. gminę Sękowa z siedzibą gminnej rady narodowej w Sękowej, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bartne, Bodaki, Małastów, Męcina Mała, Męcina Wielka, Owczary, Ropica Górna, Sękowa, Siary, Wapienne,
 11. gminę Stróżę z siedzibą gminnej rady narodowej w Stróżach, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Polna, Stróżę, Wyskitna,
 12. gminę Uście Gorlickie z siedzibą gminnej rady narodowej w Uściu Gorlickim, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Hańczowa (Hańczowa i Ropki), Klimkówka, Kunkowa, Kwiatów, Nowica, Skwirtne, Uście Gorlickie, Wysowa (Wysowa, Blehnarka).
- § 4.
- W powiecie jarosławskim, województwie rzeszowskim tworzy się następujące gminy:**
1. gminę Adamówka z siedzibą gminnej rady narodowej w Adamówce, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Adamówka, Cieplice, Dobcza, Krasne, Majdan Sieniawski, Pawłowa,
 2. gminę Chłopice z siedzibą gminnej rady narodowej w Chłopcach, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Boratyn, Chłopice, Dobkowice, Janów, Lutków, Łowce, Zamiechów,
 3. gminę Jarosław z siedzibą gminnej rady narodowej w Jarosławiu, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Koniaków, Kostków, Makowisko, Morawsko, Munina, Pełkinie, Sobiecin, Surochów, Tuczępy, Wola Buchowska, Wólka Pełkińska, Zgoda,
 4. gminę Laszki z siedzibą gminnej rady narodowej w Laszkach, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bobrówka, Charytany, Czerniawka, Korzenica, Laszki, Mięksiz Nowy, Mięksiz Stary, Tuchla, Wietlin, Wietlin III, Wysock,
 5. gminę Pawłosiów z siedzibą gminnej rady narodowej w Pawłosiu, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Cieszacin Mały, Cieszacin Wielki, Kiedałowice, Ożańsk, Pawłosiów, Szczytna, Tywonia, Wierzbna,
 6. gminę Pruchnik z siedzibą gminnej rady narodowej w Pruchniku, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Hawłowice, Jodłówka, Jodłowska Parcelacja, Kramarżówka, Pruchnik, Pruchnik Górny, Świeboda, Rozbór Długi, Rozbór Okragły, Rzeplin,
 7. gminę Rokietnica z siedzibą gminnej rady narodowej w Rokietnicy, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Czelatycze, Rokietnica, Tapin, Tułigłowy,
 8. gminę Roźwienica z siedzibą gminnej rady narodowej w Roźwienicy, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bystrowice, Chorzów, Częstkowice, Czudowice, Roźwienica, Rudolowice, Tyniowice, Węgierka, Wola Roźwienicka, Wola Węgierska,
 9. gminę Sieniawa z siedzibą gminnej rady narodowej w Sieniawie, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Czerce, Czerwona Wola, Dobra, Dybków, Leżachów, Paluchy, Pigany, Rudka, Wylewa,
 10. gminę Skołoszów z siedzibą gminnej rady narodowej w Skołoszowie, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Budzyń, Chałupki Chotyńskie, Chotyń, Duńkowice, Grabowiec, Korczowa, Łazy, Michałowska, Młyny, Nienowice, Ostrów, Skołoszów, Sośnica, Święte, Zabłotce, Zaleska Wola, Zamojsce,
 11. gminę Wiązownica z siedzibą gminnej rady narodowej w Wiązownicy, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Cetula, Manasterz, Mołodycz, Nielepkowice, Piwoda, Radawa, Ryszkowa Wola, Surmaczówka, Szówsko, Wiązownica, Wólka Zapalowska, Zapalów, Zaradawa.
- § 5.
- W powiecie jasielskim, województwie rzeszowskim tworzy się następujące gminy:**
1. gminę Brzostek z siedzibą gminnej rady narodowej w Brzostku, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bączalka, Brzostek, Bukowa, Globikówka, Gorzejowa, Grudna Dolna, Grudna Górna, Januszkowice, Kamienica Dolna, Kamienica Górna, Klecie, Nawcie Brzostek, Opacionka, Przeczycza, Skurowa, Siedliska Bogusz, Smarżowa, Wola Brzostek, Zawadka Brzostek,
 2. gminę Brzyska z siedzibą gminnej rady narodowej w Brzyskach, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Błażkowska, Brzyska, Dąbrowka, Kładowa, Lipnica Dolna, Lipnica Górna, Ujazd, Wróblowa,
 3. gminę Dębówiec z siedzibą gminnej rady narodowej w Dębówcu, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Cieklin, Dębówiec, Dobrynia, Dulabka, Dzielec, Folusz, Łazy Dębowieckie, Majscowa, Pagórek, Radość, Wola Cieklińska, Wola Dębowiecka, Zarzecze,
 4. gminę Jasło z siedzibą gminnej rady narodowej w Jasle, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bierówka, Brzyszczyki, Brzyście, Bryły, Chrzastówka, Gorajowice, Jareniówka, Kaczorowy, Kowalowy, Łaski, Nieglowice, Niepla, Opacie, Osobnica, Sobniów, Szebnie, Trzcinica, Warzyce, Wolica, Zimna Woda, Zółków,
 5. gminę Jodłowa z siedzibą gminnej rady narodowej w Jodłowej, w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Dęborzyn, Dębowa, Dzwonowa, Jodłowa, Zagórze.

Akt powołania gminy Ropa, Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie z 1972 Nr 16, poz. 193.

Od 1973 roku wprowadzono w Polsce stanowisko **naczelnika**. Był to organ administracji państwowej oraz organ wykonawczy i zarządzający gminnej rady narodowej¹³. Naczelnik był powoływany i odwoływany przez wojewodę.

Organem pomocniczym naczelnika był urząd gminy. Urzędy tworzonych gmin miały stać się nową jakością na obszarach wiejskich. Preferowano urzędników ze średnim wykształceniem.

Urząd gminy zasadniczo dzielił się na trzy części: **biuro urzędu**, **gminną służbę rolną** i **urząd stanu cywilnego**¹⁴. Na czele biura urzędu gminy stał **sekretarz biura**. Ważną pozycję zajmował także **główny księgowy gminy**¹⁵.

Gmina podzielona była na sołectwa na czele z sołtysami. Każdy sołtys był gospodarzem danej wsi i reprezentował ją na zewnątrz.

Schemat działania typowego UG w latach 1973-1983

¹³ Dz. U. z 1972 r. Nr 49, poz. 315.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże. Dopuszczano stanowiska: naczelnika, sekretarza biura, inspektora ds. budownictwa, kierownika USC, głównego księgowego, referentów, stażystów i woźnego.

ANEKS - WYKAZ RADNYCH GMINNEJ RADY NARODOWEJ

GMINNEJ RADY NARODOWEJ W ROPIE

w okręgu wyborczym Nr 1:	
1. Pasicki Wincenty	4. Feciuch Jan
2. Hycnar Włodzimierz	5. Jedlecki Stanisław
3. Buraś Józef	
4. Klehr Bolesław	w okręgu wyborczym Nr 4:
5. Sokulski Piotr	1. Bania Augustyn
6. Gucwa Ludwik	2. Pasoń Stanisław
7. Kulka Jakub	3. Drab Teodor
	4. Majcher Jan
	5. Zagórski Adam
w okręgu wyborczym Nr 2:	
1. Wojnarska Helena	w okręgu wyborczym Nr 5:
2. Korzeń Helena	1. Chmielowski Adam
3. Trojanowicz Jan	2. Wąsik Kazimierz
4. Ślisz Irena	3. Myśliwiec Franciszek
5. Piechowicz Władysław	4. Broński Piotr
6. Jamro Tadeusz	
7. Kłapacz Maria	w okręgu wyborczym Nr 6:
w okręgu wyborczym Nr 3:	1. Soczek Roman
1. Woźniak Józef	2. Gryboś Agata
2. Drąg Jan	3. Krok Stanisław
3. Siuta Franciszka	4. Obrzut Józef
	5. Koszyk Władysław

Wykaz radnych GRN Ropa w kadencji 1973-1977 (Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie z 1973 r. Nr 15, poz. 199)

ZAKOŃCZENIE

W 1976 roku gmina Ropa została zlikwidowana. Jej obszar podzielono między sąsiednie gminy Gorlice, Gródek i Uście Gorlickie¹⁶.

W 1991 roku, na skutek starań mieszkańców, gminę reaktywowano, jednak tylko w części starych granic¹⁷. W latach 1997 i 2000 gmina powiększyła się o kolejne obszary.

¹⁶ Dz. U. 1976 nr 1 poz. 12.

¹⁷ Dz. U. 1991 nr 2 poz. 8.